

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

Remiss - Promemorian Kommunal och regional finansiering av flyglinjer med allmän trafikplikt

Sammanfattning

Region Jönköpings län har getts möjlighet att yttra sig över promemorian Kommunal och regional medfinansiering av flyglinjer med allmän trafikplikt (diarienummer LI2026/011). Region Jönköpings län välkomnar de utvidgade möjligheterna att finansiera flyglinjer som förslaget innebär, dock befarar Region Jönköpings län att detta förslag får begränsad effekt i stora delar av landet då utgångspunkten fortfarande är att Trafikverket ska besluta om allmän trafikplikt.

Region Jönköpings län ser också en risk att kostnader övervältras på kommuner och regioner. Staten måste ta ett betydligt större ekonomiskt ansvar för grundläggande finansiering av flygplatsinfrastrukturen och de regionala flygplatserna.

Synpunkter på förslaget

Ett viktigt steg för att säkerställa regionala behov

Regionen välkomnar förslaget om möjlighet till kommunal och regional finansiering av flyglinjer med allmän trafikplikt. Att kommuner och regioner ska få möjlighet att medfinansiera statligt upphandlade flyglinjer, exempelvis genom att bekosta fler flygstolar eller fler avgångar utöver grundutbudet är fullt rimligt. Region Jönköpings län befarar dock att möjligheter att finansiera nya flyglinjer kommer vara mycket begränsade i stora delar av landet eftersom grundförutsättningen är att Trafikverket kan besluta om allmän trafikplikt för den berörda linjen. Så länge detta regelverk inte förändras kommer många potentiella linjer att utestängas.

Risk för övervältring av kostnader på kommuner och regioner

Grundtanken med förslaget är att öppna upp för kommunal eller regional medfinansiering i det statliga utbudet av flyg då det ger möjligheter att förändra utbudet om en region/kommun ser andra behov utifrån deras perspektiv.

Region Jönköpings län ser att det finns en överhängande risk att detta leder till att den ekonomiska bördan även för grundläggande tillgänglighet överförs till kommuner och regioner.

Det statliga anslaget är begränsat och ska fördelas till all upphandlad trafik om nya upphandlingar innebär ökade kostnader måste anslaget ökas i motsvarande grad annars leder det till indragningar och minskat statligt utbud inom upphandlad trafik.

Om det statliga anslaget för upphandlad trafik inte dimensioneras utifrån uppställda kriterier för tillgänglighet utan på årliga budgetförhandlingar anser Region Jönköpings län att detta riskerar leda till en orimlig övervältring av den ekonomiska bördan för att upprätthålla en adekvat trafikering till kommuner och regioner inom inte bara allmän trafikplikt för flyg, utan för alla transportslag. Staten har ett övergripande ansvar för att vidmakthålla tillgänglighet i hela landet. För att säkerställa en grundläggande tillgänglighet bör det statliga anslaget för trafikplikt i större utsträckning baseras på faktiska behov utifrån uppsatta kriterier och att anslagen behöver bli mer långsiktiga och fleråriga. Det är inte rimligt med regional medfinansiering förrän staten tar fullt ansvar för tillgängligheten inom den statliga trafikplikten för flyg.

Grundläggande trygghet och säkerhet förutsätter regionala flygplatser

I Sverige ägs 32 av 42 flygplatser av kommuner och regioner, och de ekonomiska förutsättningarna för de regionala flygplatserna har blivit allt mer ansträngda. Trots att staten har ökat det statliga driftstödet, ligger bördan fortfarande tungt på de kommunala och regionala ägarna för att upprätthålla en grundläggande flyginfrastruktur.

För att klara Sveriges behov av att tillgodose grundläggande behov för säkerhet och krisberedskap krävs ett nät av flygplatser över hela landet. Grundläggande finansiering för flygplatssystemet är därför nära kopplat till frågan om förutsättningarna för att kunna ha en allmän statlig trafikplikt för flyg. Idag ser vi flera kommuner och regioner överväga nedläggning av sina regionala flygplatser på grund av svårigheter att motivera kostnaderna jämfört med annan verksamhet som vård, skola och omsorg. Vi riskerar därför att se flygplatser läggas ned om inte staten tillskjuter resurser för att bibehålla dem.

En grundläggande förutsättning för att säkerställa tillgänglighet och statlig allmän trafikplikt är att det finns flygplatser. Utan flygplatser upphör flygtrafiken, vilket leder till försämrad tillgänglighet. Vid kris eller krig kommer detta även innebära att totalförsvarets behov inte alls kan tillgodoses.

Region Jönköpings län anser att staten, utöver att skapa förutsättningar för tillgänglighet genom statligt upphandlad flygtrafik och möjligheten till regionalt upphandlade flyglinjer, även måste ta ett betydligt större ekonomiskt ansvar för

grundläggande finansiering av flygplatssystemet, särskilt till de regionala flygplatserna.

Rachel De Basso
Ordförande Regionstyrelsen